

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΧΗΜΕΙΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ
HELLENIC SOCIETY FOR CHEMOTHERAPY

HELLENIC SEPSIS STUDY GROUP
www.sepsis.gr

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΜΕΛΕΤΗΣ ΤΗΣ ΣΗΨΗΣ
HELLENIC INSTITUTE FOR THE STUDY OF SEPSIS

ΣΗΨΗ ΣΤΟΥΣ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΟΥΣ

Εθνικόν και
Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον
Αθηνών

E. I. Γιαμαρέλλος-Μπουρμπούλης

Καθηγητής Παθολογίας
Δ΄ Παθολογική Κλινική
Ιατρική Σχολή Πανεπιστημίου Αθηνών

Gastprofessor, Center for Sepsis Control and Care,
Jena University Hospital, Deutschland

Preseident-Elect: European Shock Society

 Center for Sepsis
Control & Care

ΣΥΓΚΡΟΥΣΗ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΩΝ

CONFLICT OF INTEREST

Παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών την τελευταία διετία:

- AbbVie USA, Angelini Italy, InflaRx Germany, The Medicines Company NJ USA, Swedish Orphan Biovitrum, Xbiotech Texas USA

Ομιλητής σε συνέδρια την τελευταία διετία:

- Abbott CH, Abbvie Φαρμακευτική, Astellas Ελλάς, Biotest AG Germany, MSD Ελλάς

Ερευνητική χρηματοδότηση την τελευταία διετία:

- Abbvie Φαρμακευτική, Alfa Wasserman Italy, Astellas Hellas, Biotest AG Germany, Pfizer Hellas, Swedish Orphan Biovitrum, ThermoFischer Scientific BRAHMS GmbH Germany
- EU FrameWork Program 7 HEMOSPEC
- Marie-Curie Horizon 2020 European Sepsis Academy

Μέλος Data Monitoring Committee NovImmune Trial NI-0101-04

Σύζυγος συνοδεύει τον άνδρα της 75 ετών στο ΤΕΠ. Ο ασθενής δε δύναται να δώσει ιστορικό. Η σύζυγος αναφέρει ότι από διώρου εκδήλωσε αιφνίδια σύγχυση. Ο ασθενής δεν μπορεί να πει το όνομά του. Η συστολική του αρτηριακή πίεση είναι 70mmHg και η θερμοκρασία του 35.4⁰C. Τι πιστεύετε:

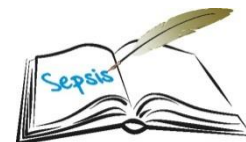
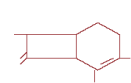
- Ο ασθενής έχει υψηλό κίνδυνο θανάτου
- Πρέπει να κάνετε δακτυλική εξέταση
- Ο ασθενής εκδηλώνει αγγειακό εγκεφαλικό επεισόδιο
- Όλα τα ανωτέρω είναι σωστά

ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΝΟΣΗΡΟΤΗΤΩΝ CHARLSON (CCI)

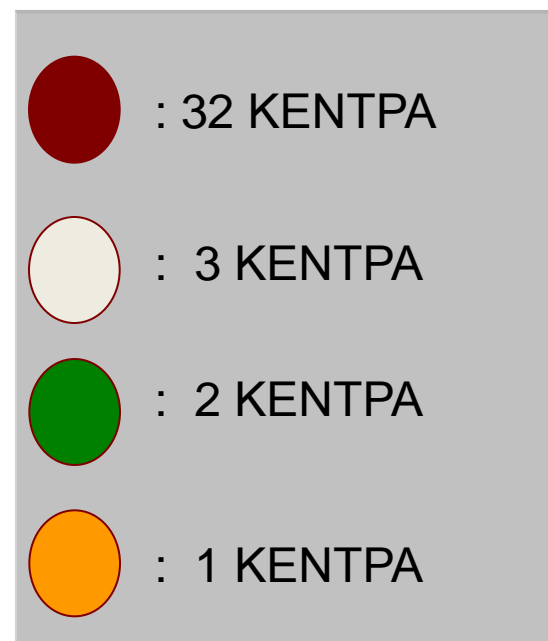
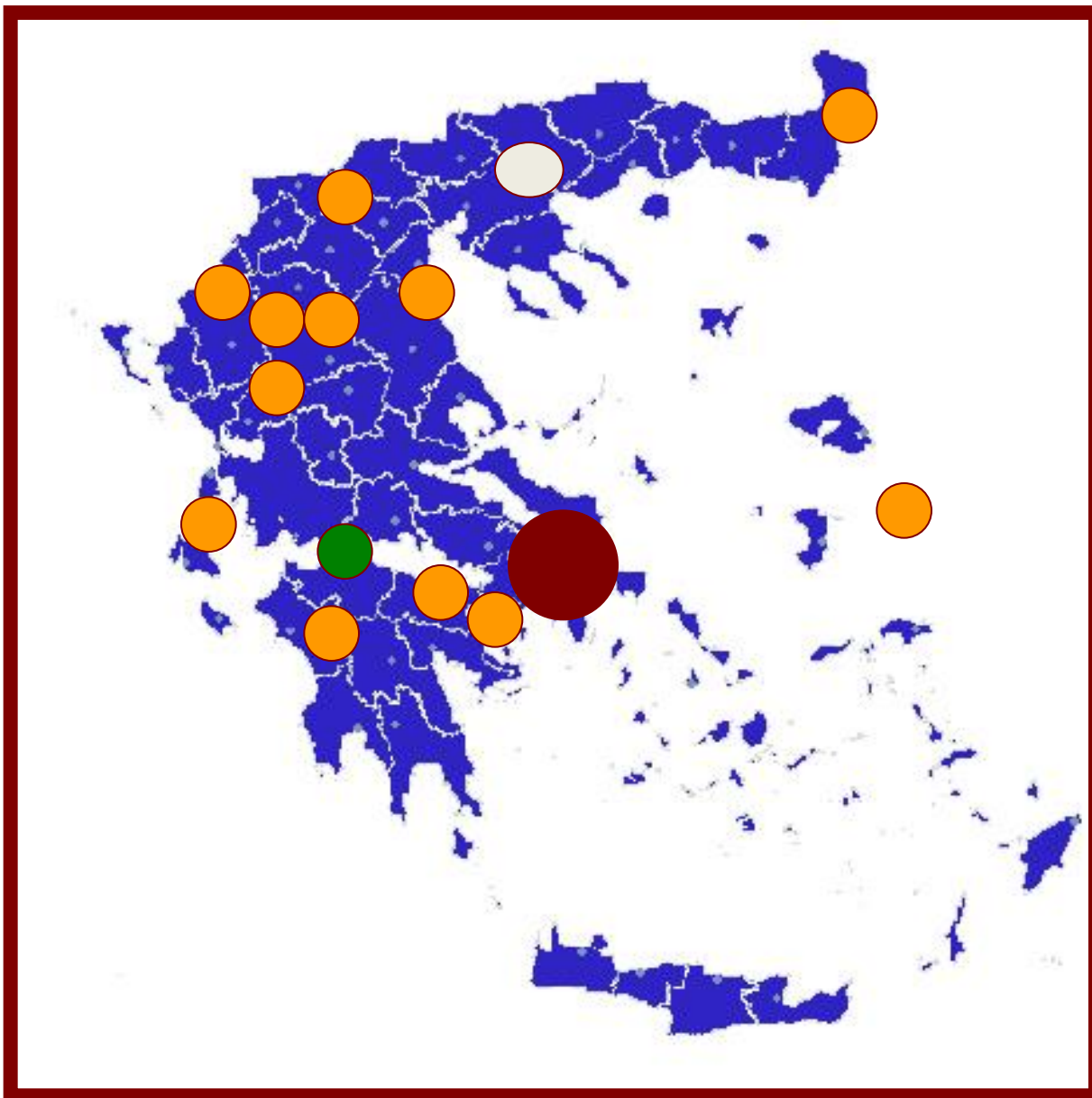
Βαθμός για ηλικία + βαθμός για συνυπάρχοντα νοσήματα

Ηλικία (έτη)	Βαθμοί
0-49	0
50-59	1
60-69	2
70-79	3
80-89	4
90-99	5

Νόσημα	Βαθμοί
Κανένα	0
Έμφραγμα μυοκαρδίου, συμφορητική καρδιακή ανεπάρκεια, περιφερική αγγειοπάθεια, αγγειακό εγκεφαλικό, άνοια, χρόνια αποφρακτική πνευμονοπάθεια, νόσοι συνδετικού ιστού, πεπτικό έκος, ήπια ηπατική νόσος, σακχαρώδης διαβήτης χωρίς επιπλοκές	1
Διαβήτης με βλάβες οργάνων, ημιπληγία, μέτρια ή σοβαρή νεφρική νόσος, συμπαγής μη μεταστατική κακοήθεια, λευχαιμία/λέμφωμα/πολλαπλούν μυέλωμα	2
Μέτρια ή σοβαρή ηπατική νόσος	3
Μεταστατική κακοήθεια	6
AIDS	

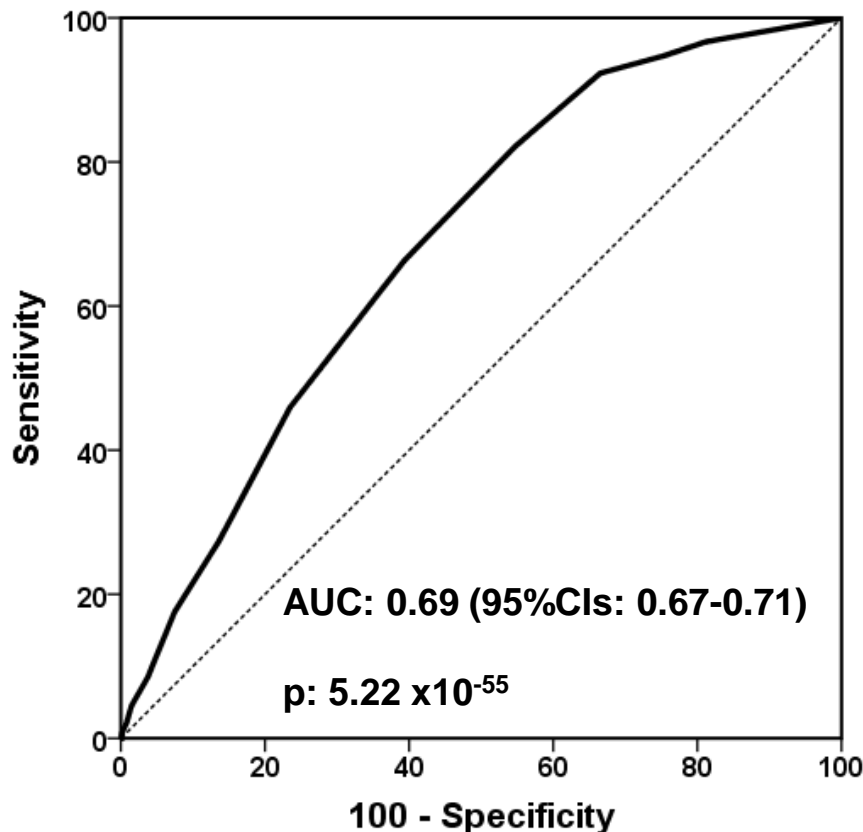
www.sepsis.gr

CCI ΚΑΙ ΠΡΟΓΝΩΣΗ ΛΟΙΜΩΞΕΩΝ

(Sinapidis D, et al. *BMC Infect Dis* 2018, 18: 242)

3509 ασθενείς με λοίμωξη και συστηματική φλεγμονώδη αντίδραση εκτός ΜΕΘ

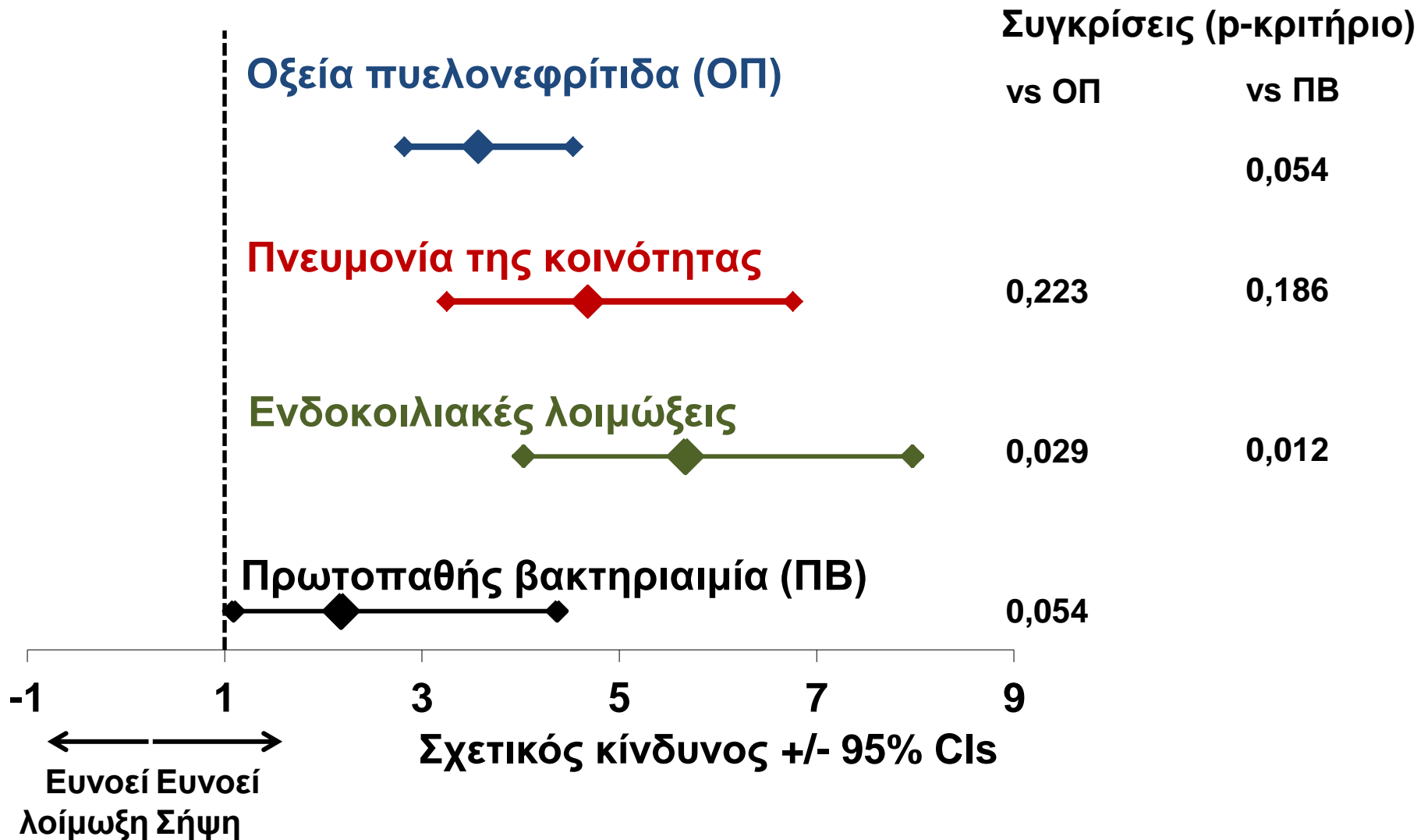

CCI > 2

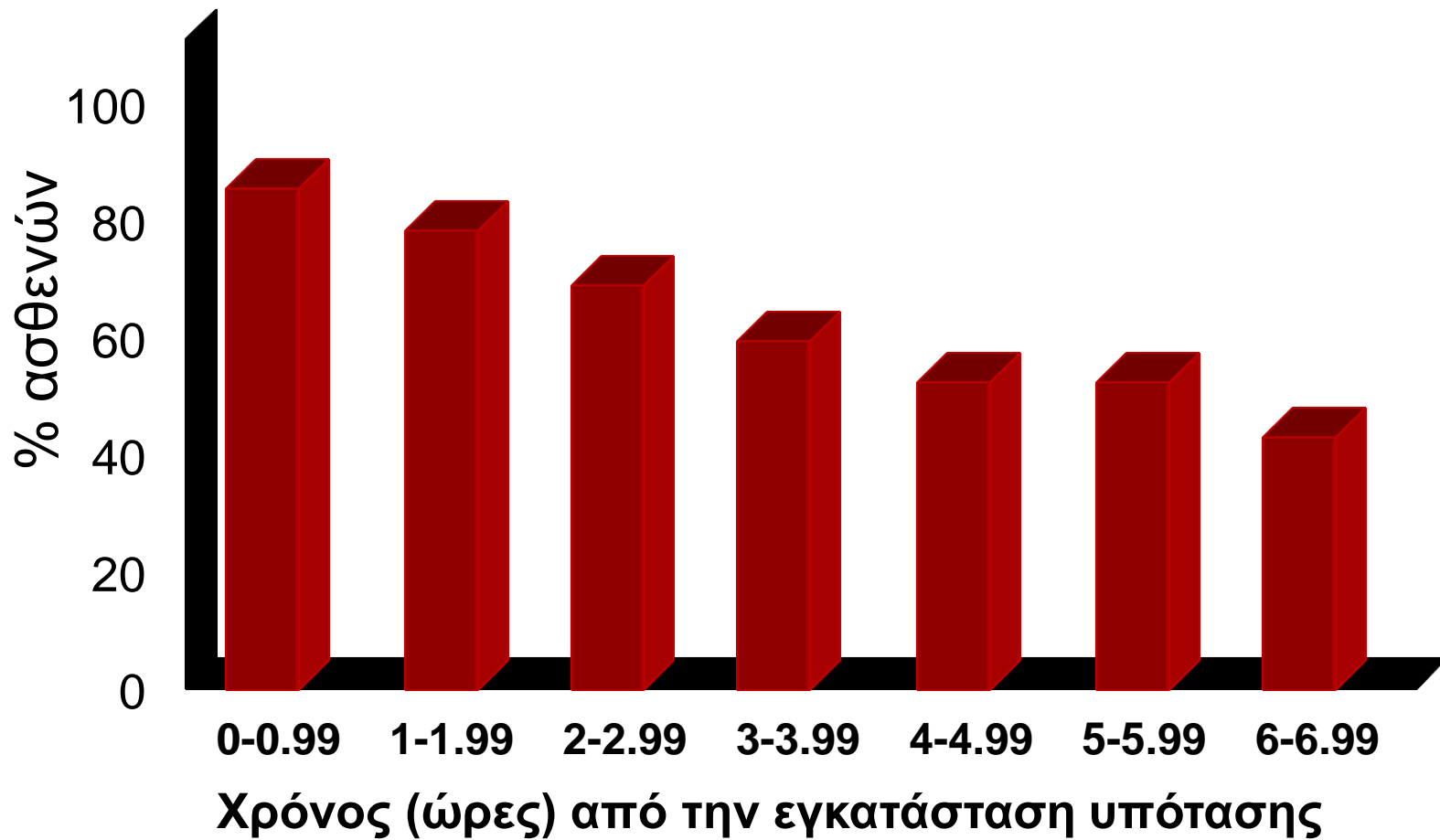
- Ευαισθησία 89,3%
  - Αρνητική προγνωστική αξία 92,2%
- Για θάνατο μετά 28 ημέρες

Ο CCI ΩΣ ΡΥΘΜΙΣΤΗΣ ΤΗΣ ΕΥΠΑΘΕΙΑΣ ΣΕ ΣΗΨΗ ΑΝΑΛΟΓΑ ΜΕ ΤΗ ΛΟΙΜΩΞΗ

(Sinapidis D, et al. *BMC Infect Dis* 2018, 18: 242)

ΕΠΙΒΙΩΣΗ 28 ΗΜΕΡΩΝ ΚΑΙ ΕΓΚΑΙΡΗ ΕΝΑΡΞΗ ΑΝΤΙΜΙΚΡΟΒΙΑΚΩΝ

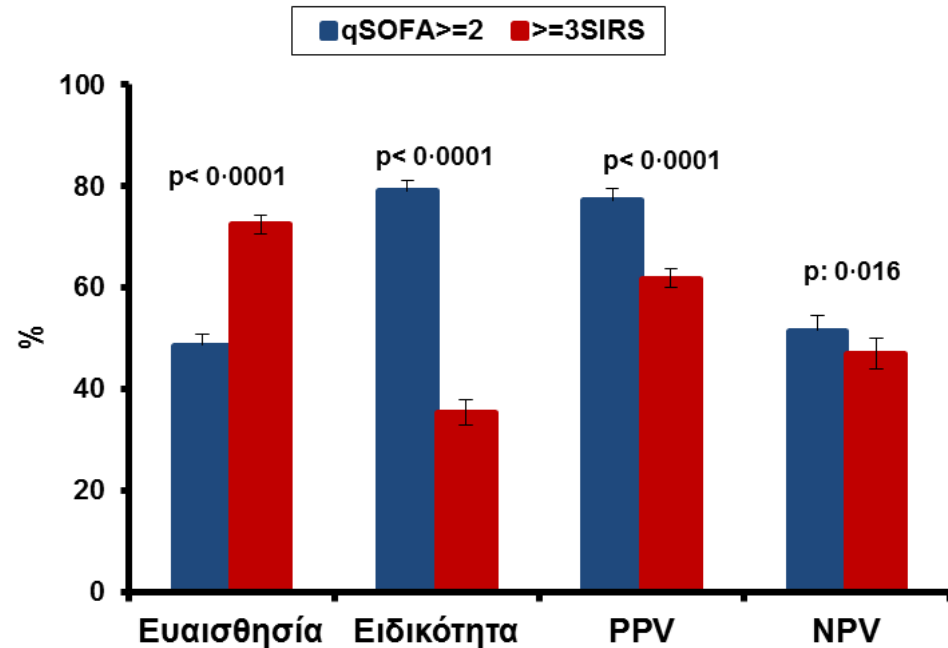
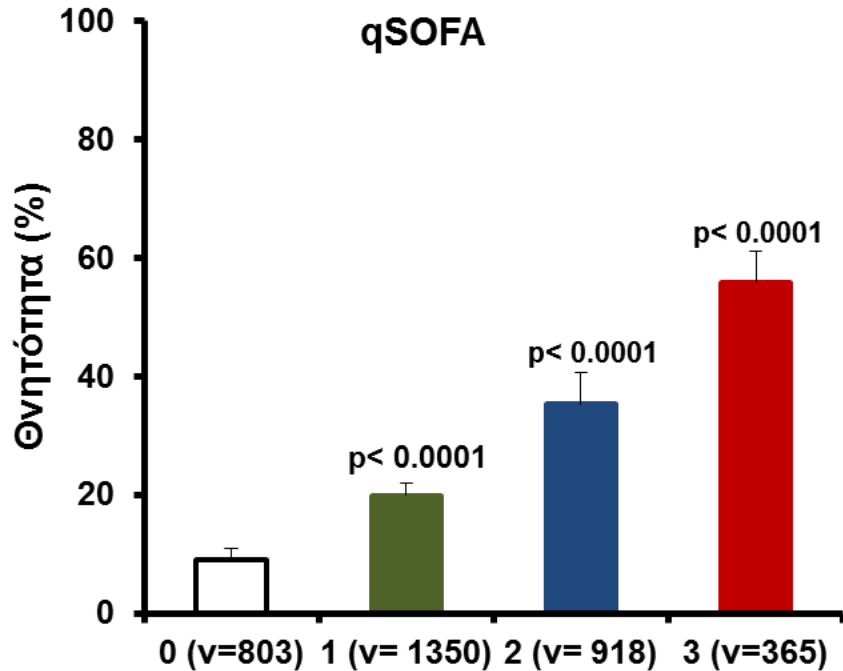

ΠΡΟΓΝΩΣΤΙΚΑ ΣΗΜΕΙΑ ΔΥΣΜΕΝΟΥΣ ΕΚΒΑΣΗΣ ΣΤΟΝ ΒΑΡΕΟΣ ΠΑΣΧΟΝΤΑ

- Διανοητική σύγχυση (κλίμακα Γλασκώβης <13)
- Αναπνοές ≥ 22 /λεπτό
- Συστολική αρτηριακή πίεση <100mmHg

≥ 2 σημεία συνοδεύονται
από κίνδυνο θανάτου >10%

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ ΑΠΟ ΤΑ ΤΕΠ

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΓΙΑ ΒΑΚΤΗΡΙΑΙΜΙΑ ΑΠΟ ΠΟΛΥΑΝΘΕΚΤΙΚΑ ΠΑΘΟΓΟΝΑ

(Koupetori M, et al. *BMC Infect Dis* 2014, 14: 272)

	Σχετικός κίνδυνος	95% όρια αξιοπιστίας	p
APACHE II>13	1.57	0.79-3.09	0.192
Ιστορικό χρόνιας αποφρακτικής πνευμονοπάθειας	2.61	0.78-8.77	0.120
Παρουσία καθετήρα τύπου pigtail	4.67	0.94-23.23	0.060
Χρόνια αιμοκάθαρση	7.16	1.93-26.54	0.004
Κατανάλωση αντιβιοτικών τους τελευταίους 3 μήνες	2.48	1.34-4.57	0.004
Διαμονή σε μονάδα χρόνιας φροντίδας	4.62	2.12-10.10	<0.0001

ΝΕΟΣ ΟΡΙΣΜΟΣ

(Singer M, et al. *JAMA* 2016, 315: 801)

Απειλητική για τη ζωή οργανική ανεπάρκεια
αποτέλεσμα της μη ρυθμισμένης απάντησης του
ξενιστή σε μία λοίμωξη

Η ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ ΤΟΥ ΑΣΘΕΝΟΥΣ ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑ SOFA

ΛΟΙΜΩΞΗ +

	0	1	2	3	4
pO_2/FiO_2	≥ 400	< 400	< 300	< 200	< 100
PLTs ($\times 10^3 \text{ mm}^3$)	≥ 150	< 150	< 100	< 50	< 20
Χολερυθρίνη (mg/dl)	< 1.2	1.2-1.9	2.0-5.9	6.0-11.9	≥ 12.0
Καρδιαγγειακό	ΜΑΠ $\geq$ 70mmHg	ΜΑΠ $<$ 70mmHg	$< 5^*$	$\leq 1^{**}$	$> 1^{**}$
Κλίμακα κώματος Γλασκώβης	15	13-14	10-12	6-9	< 6
Κρεατινίνη (mg/dl) (ή ούρα/ημέρα)	< 1.0	1.2-1.9	2.0-3.4	3.5-4.9 (< 500)	≥ 5.0 (< 200)

* $\mu\text{g}/\text{kg}/\text{min}$ ντοπαμίνη

** $\mu\text{g}/\text{kg}/\text{min}$ νοεπινεφρίνη

SOFA: sequential organ failure assessment

ΜΑΠ: μέση αρτηριακή πίεση

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΤΕΛΙΚΗΣ ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗΣ

Παρουσία λοίμωξης

Νέος ασθενής

Βαθμολογία SOFA ≥ 2

ΣΗΨΗ

Νοσηλευόμενος ασθενής

Αύξηση προηγούμενης
βαθμολογίας SOFA ≥ 2

ΣΗΨΗ

ΕΜΠΕΙΡΙΚΗ ΑΝΤΙΜΙΚΡΟΒΙΑΚΗ ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΣΕ ΑΣΘΕΝΕΙΣ ΜΕ ΣΗΨΗ ΠΟΥ ΕΚΔΗΛΩΝΕΤΑΙ ΕΚΤΟΣ ΜΕΘ ΚΑΙ ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑ SOFA ≤ 7

Χαμηλότερος σχετικός κίνδυνος θανάτου παρατηρήθηκε στους ασθενείς που έλαβαν*:

- **Κεφαλοσπορίνη γ' γενεάς +/- μετρονιδαζόλη**
- **Πιπερακιλλίνη/ταζομπακτάμη**
- **Καρβαπενέμη**

*δεδομένου ότι δεν έγινε κατηγοροποίηση των ασθενών ανάλογα με την εστία λοίμωξης, η συσχέτιση αυτή δεν είναι αναγκαστικά αιτιολογική ούτε οι αναφερόμενοι συνδυασμοί αποτελούν συστάσεις για επιλογή εμπειρικής θεραπείας σε όλους τους ασθενείς

ΕΜΠΕΙΡΙΚΗ ΑΝΤΙΜΙΚΡΟΒΙΑΚΗ ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΣΕ ΑΣΘΕΝΕΙΣ ΜΕ ΣΗΨΗ ΠΟΥ ΕΚΔΗΛΩΝΕΤΑΙ ΕΚΤΟΣ ΜΕΘ ΚΑΙ ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑ SOFA ≥ 8

Η παρουσία προδιαθεσικών παραγόντων για λοίμωξη από πολυνθεκτικά παθογόνα αποτέλεσε ανεξάρτητο παράγοντα κινδύνου για δυσμενή έκβαση. Χαμηλότερος σχετικός κίνδυνος θανάτου παρατηρήθηκε στους ασθενείς που έλαβαν*:

- Πιπερακιλλίνη/ταζομπακτάμη +/- κολιστίνης +/- γλυκοπεπτίδιο¹
- Καρβαπενέμη +/- κολιστίνης¹ +/- γλυκοπεπτίδιο¹

¹βανκομυκίνη ή τεϊκοπλανίνη

*δεδομένου ότι δεν έγινε κατηγοροποίηση των ασθενών ανάλογα με την εστία λοίμωξης, η συσχέτιση αυτή δεν είναι αναγκαστικά αιτιολογική ούτε οι αναφερόμενοι συνδυασμοί αποτελούν συστάσεις για επιλογή εμπειρικής θεραπείας σε όλους τους ασθενείς

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΔΟΣΟΛΟΓΙΚΑ ΣΧΗΜΑΤΑ

(Nation RL, et al. *Clin Infect Dis* 2017, 64: 565)

9 εκατομμύρια μονάδες δόση φόρτισης

Cr _{Cl} (ml/min)	Καθημερινή δόση (εκατομμύρια μονάδες / 2)
0	3,95
5 ως <10	4,40
10 ως <20	4,85
20 ως <30	5,30
30 ως <40	5,90
40 ως <50	6,65
50 ως <60	7,40
60 ως <70	8,35
70 ως <80	9,00
80 ως <90	10,3
≥90	10,9

ΣΥΝΔΡΟΜΟ ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΣΗΣ ΜΑΚΡΟΦΑΓΩΝ ΚΑΙ ΘΝΗΤΟΤΗΤΑ 10 ΗΜΕΡΩΝ

(Kyriazopoulou E, et al. *BMC Med* 2017, 15: 172)

	Κοορτή A (v= 3417)		Κοορτή B (v=1704)	
	ΣΚ	ρ	ΣΚ	ρ
ΣΕΜ	1.86	0.003	2.81	<0.0001
ARDS	1.72	<0.0001	1.81	<0.0001
ΟΝΒ	3.12	<0.0001	3.79	<0.0001
Καταπληξία	3.45	<0.0001	4.16	<0.0001

ARDS: σύνδρομο οξείας αναπνευστικής δυσχέρειας

ΟΝΒ: οξεία νεφρική βλάβη

ΣΕΜ: σύνδρομο ενεργοποίησης μακροφάγων

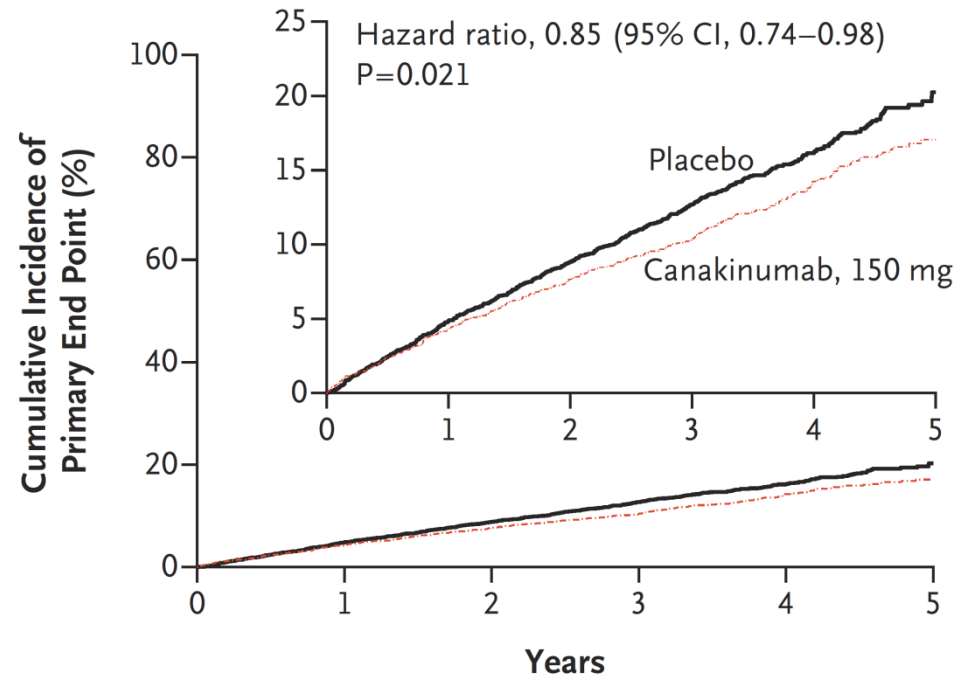
ΣΚ: σχετικός κίνδυνος

ΧΡΟΝΙΑ ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΣΗ ΜΑΚΡΟΦΑΓΩΝ & ΚΑΡΔΙΑΓΓΕΙΑΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ

(Ridker PM, et al. *N Engl J Med* 2017, 377: 1119)

- Canakinumab
Antiinflammatory
Thrombosis Outcome
Study (CANTOS)
- Ιστορικό εμφράγματος
μυοκαρδίου +
CRP>2mg/l

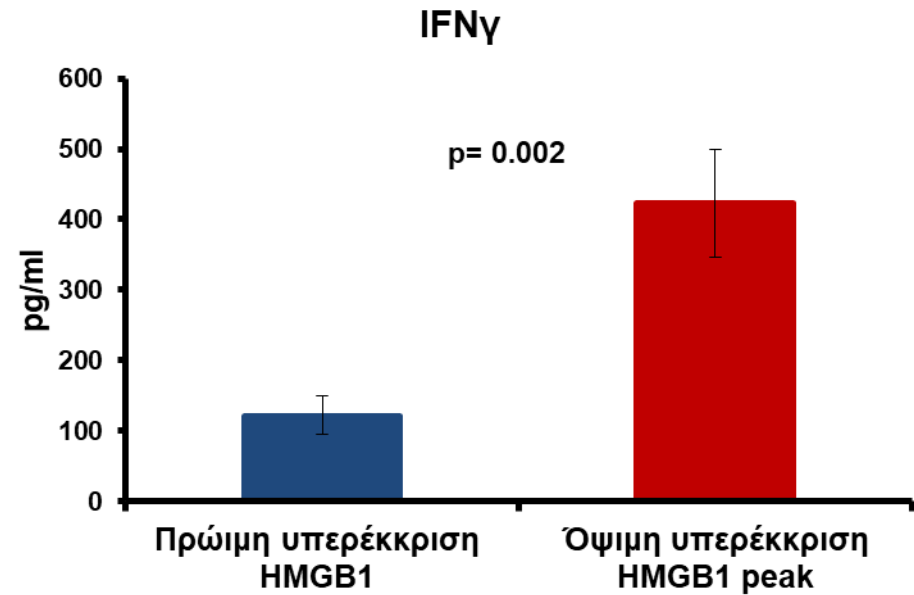
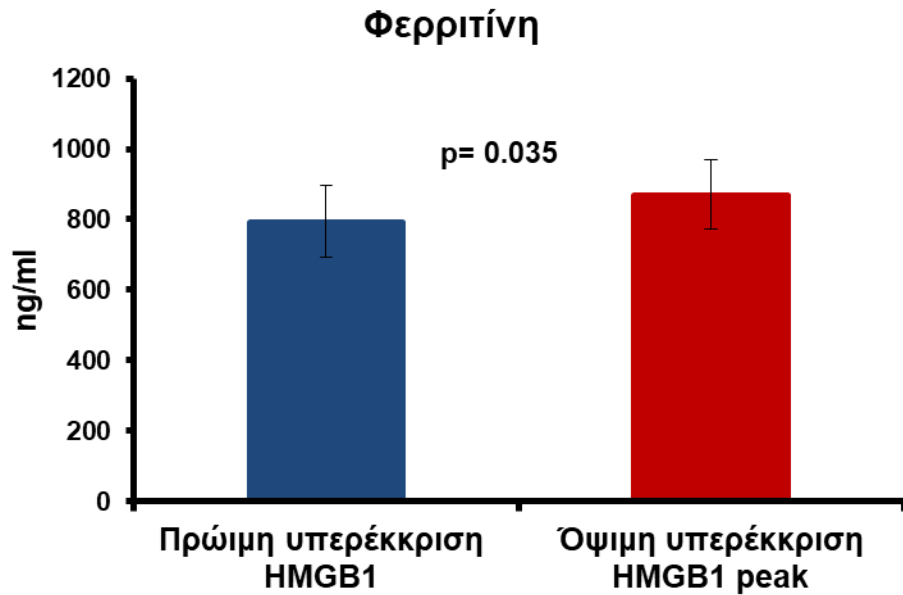
Primary End Point with Canakinumab, 150 mg, vs. Placebo

No. at Risk

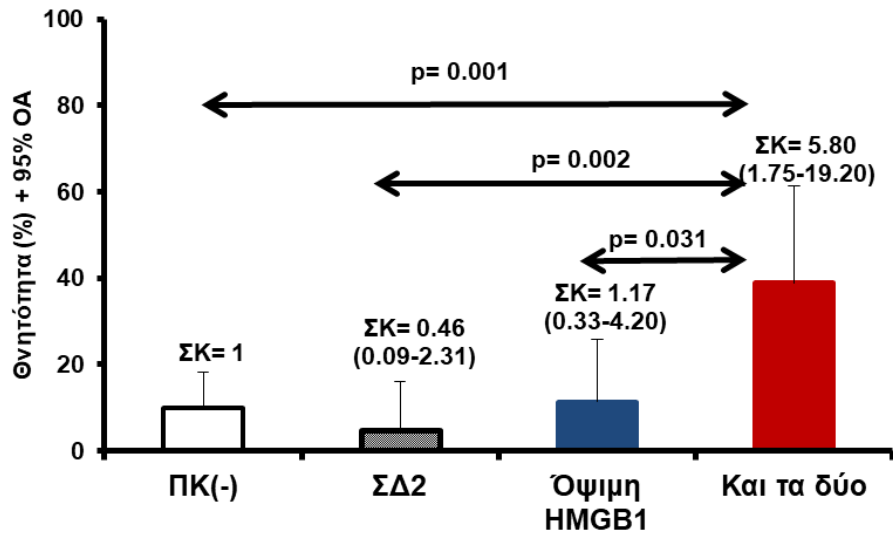
Placebo	3344	3141	2973	2632	1266	210
Canakinumab	2284	2151	2057	1849	907	207

«ΑΣΗΠΤΗ» ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΣΗ ΜΑΚΡΟΦΑΓΩΝ (Karakike E, et al. *Shock* in press)

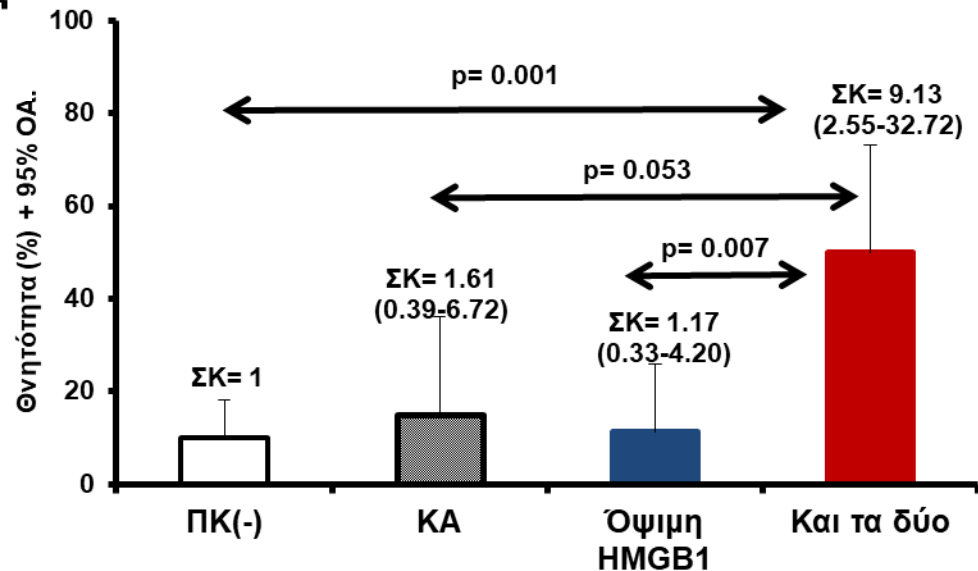

ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ ΣΕ ΣΥΝΟΣΗΡΟΤΗΤΕΣ (Karakike E, et al. Shock in press)

ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ ΣΕ ΑΣΘΕΝΕΙΣ ΜΕ ΣΔ2

ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ ΣΕ ΑΣΘΕΝΕΙΣ ΜΕ ΚΑ

ΚΑ: χρόνια καρδιακή ανεπάρκεια
 ΟΑ: όρια αξιοπιστίας
 ΠΚ: παράγοντας κινδύνου
 ΣΔ2: σακχαρώδης διαβήτης τύπου 2
 ΣΚ: σχετικός κίνδυνος

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΑΝΑΖΩΟΓΟΝΗΣΗΣ

ΠΑΡΑΛΛΗΛΕΣ ΔΙΑΓΝΩΣΤΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ

1^Η ΩΡΑ

**ΑΝΤΙΒΙΟΤΙΚΟ ΕΥΡΕΟΣ ΦΑΣΜΑΤΟΣ
ΕΝΔΟΦΛΕΒΙΑ ΥΓΡΑ/ΗΛΕΚΤΡΟΛΥΤΕΣ
ΟΞΥΓΟΝΟ**

Ιστορικό/αντικειμενική εξέταση

Εργαστηριακές εξετάσεις
Καλλιέργεια αίματος για αερόβια/αναερόβια

Γενική αίματος, βιοχημικός έλεγχος, έλεγχος πήξης
Αέρια αίματος/ Γενική και καλλιέργεια ούρων
Προκαλσιτονίνη, 1,3 β-D-γλουκάνη, μαννάνη, αντι-μαννάνη

1-3 ΩΡΕΣ

ΕΝΤΑΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΜΕ ΣΤΟΧΟ
 O_s sat >92%
Διούρηση >0.5ml/kg ΒΣ/ώρα
ΣΑΠ >90mmHg ή ΜΑΠ>65mmHg

- Απλή ακτινογραφία θώρακος
- Ποσοτικές καλλιέργειες TBS/BAL
- U/S ήπατος/χοληφόρων/νεφρών
- CT θώρακος/κοιλίας

4-6 ΩΡΕΣ

ΑΝ ΣΑΠ<90mmHg ή ΜΑΠ<65mmHg
• **ΕΝΑΡΞΗ ΝΟΡΑΔΡΕΝΑΛΙΝΗΣ**
• Εντός 8 ωρών από την έναρξη ινοτρόπων
ΥΔΡΟΚΟΡΤΙΖΟΝΗ 50mg/6ωρο

ΠΡΟΣΟΧΗ
• Διατήρηση γλυκόζης <150mg/dl
• **ΑΠΟΦΥΓΗ ΥΠΟΓΛΥΚΑΙΜΙΑΣ**

ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΕΣ ΘΕΡΑΠΕΙΕΣ

